

Warszawa, 20 lipca 2012 r.

MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

Marek Sawicki

HORos.070/7/08/2012(..101..)

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 20.07.2012r

nr. 3516...podpis... M. Potęć

p. A. Michałki
SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 20.07.12
nr. 6426...podpis... *[signature]*

Pan Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Danie Marszałku!

W związku z oświadczeniem, przekazanym przy piśmie znak BPS/043-12-530/12 z dnia 20 czerwca 2012 r. złożonym w dniu 14 czerwca 2012 r. przez Pana senatora Władysława Ortyła przedstawiam następujące wyjaśnienia.

1. Zasady wprowadzania do obrotu zaprawionych środkami ochrony roślin nasion, uregulowane są w chwili obecnej przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1107/2009 (WE) z dnia 21 października 2009 r. *dotyczącego wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG* (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 1), które jest stosowane bezpośrednio od dnia 14 czerwca 2011 r. we wszystkich krajach członkowskich UE. Przepisy art. 49 ust. 4 rozporządzenia nr 1107/2009 nakładają obowiązek zamieszczenia w etykiecie i dokumentach towarzyszących zaprawionym nasionom następujących informacji:

- nazwy środka ochrony roślin, który został użyty do zaprawienia nasion,
- nazwy substancji czynnej zawartej w tym środku,
- standardowych zwrotów informujących o środkach ostrożności,
- środki ograniczania ryzyka określone w zezwoleniu tego środka.

Nadzór nad przestrzeganiem powyższych przepisów przez importerów nasion należy do zakresu kompetencji Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

2. Zmieniające się oczekiwania ze strony społeczeństwa odnośnie sposobu prowadzenia produkcji rolnej, w szczególności stosowania agrochemikaliów oraz większa wiedza dotycząca wpływu tych środków produkcji na środowisko i zdrowie człowieka spowodowała poszukiwanie rozwiązań pozwalających na ograniczenie stopnia chemizacji rolnictwa. W ślad za rozwojem wiedzy w tym zakresie w ostatnich latach miały miejsce istotne zmiany prawa

Unii Europejskiej. Zmiany te obejmują m.in. nowe regulacje w zakresie dopuszczania do obrotu środków ochrony roślin.

Procedury rejestracji środków ochrony roślin uregulowane są aktualnie przepisami ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. *o ochronie roślin* (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 849, z późn. zm) oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1107/2009 wraz z aktami wykonawczymi m.in.:

- rozporządzeniem Komisji (UE) nr 544/2011 z dnia 10 czerwca 2011 r. *wykonującym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 w odniesieniu do wymogów dotyczących danych dla substancji czynnych* (Dz. U. L 155 z 11 czerwca 2011 r. str. 1),
- rozporządzeniem Komisji (UE) nr 545/2011 z dnia 10 czerwca 2011 r. *wykonującym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 w odniesieniu do wymogów dotyczących danych dla środków ochrony roślin* (Dz. U. L 155 z 11 czerwca 2011 r. str. 67),
- rozporządzeniem Komisji (UE) nr 546/2011 z dnia 10 czerwca 2011 r. *wykonującym rozporządzenie (WE) nr 1107/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do jednolitych zasad oceny i udzielania zezwolenia na środki ochrony roślin* (Dz. U. L 155 z 11 czerwca 2011 r. str. 127),
- rozporządzeniem Komisji (UE) nr 547/2011 z dnia 8 czerwca 2011 r. *w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 1107/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów w zakresie etykietowania środków ochrony roślin* (Dz. U. L 155 z 11 czerwca 2011 r. str. 167).

Powyższe rozporządzenia obowiązują bezpośrednio w krajach członkowskich UE i stosowane są od dnia 14 czerwca 2011 r.

Rozporządzenie nr 1107/2009 określa szczegółowe zasady i kryteria zatwierdzania substancji czynnych przez Komisję Europejską oraz wydawania zezwoleń na dopuszczanie środków ochrony roślin do obrotu w państwach członkowskich. Zgodnie z ww. przepisami ocena bezpieczeństwa tych preparatów prowadzona jest dwuetapowo:

- Komisja Europejska odpowiedzialna jest za zatwierdzanie substancji czynnych. Ocena ta prowadzona jest we współpracy z Europejskim Biurem ds. Bezpieczeństwa Żywności (*European Food Safety Authority - EFSA*) oraz państwami członkowskimi.
- Państwa członkowskie dopuszczają do obrotu środki ochrony roślin na swoim terytorium. Ich ocena dokonywana jest obligatoryjnie we współpracy z innymi państwami członkowskimi. W Polsce jest ona prowadzona przez podmioty upoważnione na mocy art. 43a ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. *o ochronie roślin* do opracowywania ocen i raportów dotyczących środków ochrony roślin.

W odniesieniu do wymagań dla substancji czynnych oraz środków ochrony roślin w kontekście ochrony pszczół i innych stawonogów niebędących celem zwalczania, zastosowanie mają szczegółowe zasady i kryteria oparte na ocenie ryzyka. W myśl przepisów rozporządzenia nr 1107/2009 do obrotu mogą zostać dopuszczone wyłącznie środki ochrony

roślin, których stosowanie nie stwarza zagrożenia dla zdrowia człowieka, zwierząt lub środowiska:

- zgodnie z załącznikiem nr 2 do rozporządzenia nr 1107/2009 substancję czynną zatwierdza się wyłącznie wtedy, gdy w oparciu o ocenę ryzyka, sporządzoną na podstawie wytycznych uzgodnionych na poziomie wspólnotowym (np. zgodnie z wytycznymi Europejsko-Śródziemnomorskiej Organizacji Ochrony Roślin /*European and Mediterranean Plant Protection Organization – EPPO*/ w zakresie oceny ryzyka dla pszczół PP 3/10 *Environmental Risk Assessment scheme for plant protection products - Chapter 10: Honeybees (PP3/10)* oraz oceny efektów ubocznych środków ochrony roślin – wytyczna PP 1/170(4) *Efficacy evaluation of plant protection products : Side-Effects On Honeybees*) ustalono, że stosowanie tej substancji czynnej powoduje nieistotnie małe narażenie pszczół miodnych lub nie ma niedopuszczalnych ostrych lub przewlekłych skutków dla przeżycia i rozwoju rodziny pszczoły, z uwzględnieniem skutków dla czerwiu i zachowania pszczół.
- zgodnie z rozporządzeniem nr 546/2011 zezwolenie na wprowadzenie środka ochrony roślin do obrotu nie jest udzielane, gdy iloraz zagrożenia dla narażenia doustnego lub kontaktowego dla pszczół miodnych, wyrażający ryzyko stwarzane przez zastosowanie środka ochrony roślin dla pszczół (tzw. HQ – *hazard quotient*) jest wyższy niż 50. Wyjątkiem od tej zasady jest sytuacja, gdy odpowiednia ocena ryzyka przeprowadzana dla warunków stosowania środka ochrony roślin wykaże, że w warunkach polowych nie nastąpi żaden niedopuszczalny wpływ na larwy pszczół miodnych, zachowanie pszczół lub przetrwanie kolonii i rozwój.

W celu wykazania, że stosowanie środka ochrony roślin nie będzie powodować niekorzystnych skutków krótko- i długoterminowych dla pszczoły miodnej, wnioskodawca przedkłada stosowne badania oraz wykonaną na ich podstawie ocenę ryzyka, potwierdzającą bezpieczeństwo stosowania środka dla tej grupy organizmów. Dokumentacja ta musi być przygotowana ściśle wg przepisów rozporządzenia nr 545/2011. Stanowią ją sprawozdania z badań laboratoryjnych toksyczności ostrej doustnej i kontaktowej, a w przypadkach, gdy nie są one wystarczające do potwierdzenia braku występowania niekorzystnego oddziaływania środka na pszczoły, także sprawozdania z badań półpolowych (np. w klatkach lub tunelowych) czy badań polowych wykonywanych w warunkach rzeczywistych. Badania te prowadzone są w jednostkach posiadających certyfikat Dobrej Praktyki Doświadczalnej – DPD (GEP – *Good Experimental Practice*) lub Dobrej Praktyki Laboratoryjnej – DPL (GLP – *Good Laboratory Practice*).

Samo udokumentowanie przez wnioskodawcę braku niekorzystnego wpływu na pszczoły nie jest jednak wystarczające. Każdorazowo przedstawiona w tym zakresie dokumentacja podlega wnikliwej analizie i ocenie przez podmioty merytoryczne upoważnione przez ministra właściwego do spraw rolnictwa, na mocy art. 43 a ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. *o ochronie roślin*, do sporządzania ocen i raportów w zakresie oddziaływania środków ochrony roślin na gatunki niebędące celem działania. Dotychczasowe oceny wykonywane przez w/w podmioty nie potwierdzają obaw, że dopuszczone do obrotu

środki ochrony roślin, stosowane zgodnie z przeznaczeniem, mogą wywoływać skutki niekorzystne dla przeżycia czy rozwoju rodzin pszczelich. Należy jednak podkreślić, że niektóre zastosowania środków ochrony roślin mogących, potencjalnie stwarzać wysokie ryzyko dla pszczół i innych owadów zapylających, wiążą się z koniecznością przestrzegania dodatkowych ograniczeń. Zaliczyć do nich można wymóg stosowania środka jedynie wieczorem, po oblocie roślin przez pszczoły, czy też zakaz stosowania na rośliny uprawne w czasie kwitnienia. Zwroty te - jeśli badania potwierdzają konieczność ich zastosowania – są obligatoryjnie umieszczane na etykiecie danego środka, a ich przestrzeganie gwarantuje bezpieczeństwo dla pszczół.

W zakresie „odtajnienia” dokumentów, na podstawie których dopuszczane są do obrotu środki ochrony roślin wyjaśniam, że Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi udostępnia informacje publiczne z zakresu rejestracji środków ochrony roślin zgodnie z przepisami ustawy z dnia 6 września 2001 r. *o dostępie do informacji publicznej* (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 z późn. zm.).

Ponadto w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi udostępniony jest rejestr środków ochrony roślin dopuszczonych do obrotu, zawierający podstawowe informacje dotyczące środków ochrony roślin określone w art. 57 rozporządzenia Nr 1107/2009. Dodatkowo w BIP MRiRW opublikowane zostały m.in. kopie etykiet-instrukcji stosowania dopuszczonych do obrotu środków ochrony roślin oraz interaktywna wyszukiwarka środków ochrony roślin.

Informacja publiczna dotycząca zarejestrowanych środków ochrony roślin, która nie została udostępniona w BIP MRiRW jest udostępniana na wniosek, zgodnie z art. 13 ustawy *o dostępie do informacji publicznej*.

Każdy wniosek o udostępnienie informacji publicznej podlega indywidualnemu rozpatrzeniu co do zakresu żądania strony, posiadanych przez MRiRW informacji oraz możliwości ich udostępnienia.

Jednakże akta postępowania administracyjnego mogą nie zostać w całości udostępnione np. w przypadku, gdy zawierają dokumenty stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa lub zawierające tajemnice handlowe (np. skład chemiczny środka).

Do dokumentów udostępnianych przez MRiRW w ramach informacji publicznej zaliczyć należy m.in.

- a) opinie w sprawie szkodliwości środka ochrony roślin dla zdrowia człowieka, zwierząt i środowiska opracowane przez Państwowy Zakład Higieny w Warszawie oraz Instytut Ochrony Środowiska w Warszawie,
- b) opinie Komisji ds. Środków Ochrony Roślin,
- c) korespondencję w sprawie wydania zezwolenia,
- d) oceny i raporty dotyczące środków ochrony roślin, stanowiące podstawę do wydania zezwolenia, w zakresie:
  - właściwości fizykochemicznych środka ochrony roślin,

- wpływu środka ochrony roślin na środowisko, przy uwzględnieniu jego losu i zachowania oraz oddziaływania na organizmy niebędące celem jego zastosowania (w tym również na pszczoły),
- oddziaływania środka ochrony roślin na zdrowie człowieka i zwierząt, z uwzględnieniem pozostałości tego środka,
- skuteczności działania środka ochrony roślin,
- oddziaływania na zwierzęta kręgowce, w przypadku gdy środek ochrony roślin jest przeznaczony do zwalczania tych zwierząt,
- oddziaływania środka ochrony roślin na rośliny lub produkty roślinne, w tym w zakresie oddziaływania dotyczącego dopuszczalnego poziomu fitotoksyczności tego środka.

Dodatkowo pragnę zauważyć, że istotna część danych rejestracyjnych środków ochrony roślin, dotycząca badań właściwości substancji czynnych, jest publicznie dostępna za pośrednictwem serwisu internetowego Europejskiego Biura ds. Bezpieczeństwa Żywności. Dane te obejmują m.in. parametry techniczne substancji czynnej wykorzystywane do oceny bezpieczeństwa stosowania środka ochrony roślin w odniesieniu do zdrowia człowieka, zwierząt lub środowiska na poziomie państwa członkowskiego. Dane te publikowane są w formie raportów z oceny substancji czynnej przez Komisję Europejską (*Draft Assessment Report*) oraz raportów naukowych EFSA (*EFSA Scientific Report. Conclusion regarding the peer review of the pesticide risk assessment of the active substance*).

3. W ocenie MRiRW problem masowego ginięcia owadów zapylających, w tym pszczół, jest zagadnieniem niezwykle skomplikowanym. Trudno jednoznacznie stwierdzić, co jest bezpośrednią przyczyną tego zjawiska. Kluczowe znaczenie ma jednoczesne działanie szeregu różnych czynników i można tu wymienić, poza stosowanymi w rolnictwie substancjami chemicznymi, pasożyty, choroby wirusowe, choroby bakteryjne, niewłaściwe stosowanie leków np. przeciwko warrozie, zmiany klimatyczne oraz zmiany związane z obecnym schematem hodowli pszczół i selekcji cech pożądaných w kontekście gospodarki pasiecznej. Na kondycję rodzin tych pożytecznych owadów mają również wpływ warunki utrzymywania pszczół, w tym warunki higieniczne, regularny dostęp do pożytków (nektar i pyłek kwiatowy) oraz korzystna zimowla warunkująca dobry rozwój wiosenny rodzin pszczelich.

Równocześnie należy zauważyć, w oparciu o dane zebrane na podstawie rejestrów powiatowych lekarzy weterynarii przez Instytut Ogrodnictwa - Oddział Pszczelarstwa w Puławach, że w ostatnich latach liczba rodzin pszczelich kształtowała się następująco:

- 1) 2006 rok – 1 091 900;
- 2) 2009 rok – 1 123 356;
- 3) 2010 rok – 1 126 483;
- 4) 2011 rok – 1 246 633.

Powyższe dane pozwalają wnioskować, że liczba rodzin pszczelich w Polsce wzrasta, a sygnalizowane przez pszczelarzy i organizacje pszczelarskie przypadki ginięcia pszczół nie mają charakteru masowego.

Mając jednak na względzie rolę pszczół jako zapylaczy, resort rolnictwa we współpracy z ośrodkami badawczymi podejmuje działania mające na celu zebranie jak największej ilości danych, które pozwolą ocenić stan polskiego pszczelarstwa, a także przeprowadzenie badań naukowych, opracowywanie ich wyników oraz przyjęcie we współpracy z organizacjami pszczelarskimi i pszczelarzami właściwych rozwiązań. Należy podkreślić w szczególności badania dotyczące zjawiska CCD realizowane przez podległe resortowi rolnictwa instytuty.

W tym miejscu należy przypomnieć o trwającym aktualnie międzynarodowym projekcie badawczym realizowanym w ramach akcji COST FA0803 (Decyzja MNiSW nr 527/N-COST/2009/0 z dnia 10 lipca 2009 roku pt. „Określenie roli czynników środowiskowych, genetycznych i chorobotwórczych w występowaniu masowej śmiertelności rodzin pszczelich”) realizowanym przez Państwowy Instytut Weterynarii - Państwowy Instytut Badawczy w Puławach oraz Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach. Wyniki badań ww. międzynarodowego projektu mogą okazać się bardzo przydatne ze względu na ocenę sytuacji zdrowotnej pszczół w Polsce oraz pozwolą w przyszłości na podjęcie stosownych działań w zakresie poprawy sytuacji w pszczelarstwie.

4. Odnośnie pytania nr 4 i 6 postawionego w oświadczeniu, w zakresie programów wsparcia sektora pszczelarskiego w Polsce i pomocy finansowej dla pszczelarzy, uprzejmie wyjaśniam, że od roku 2004 Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi opracowuje trzyletnie krajowe programy wsparcia pszczelarstwa, obecnie zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. *ustanawiającym wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych* („rozporządzenie o jednolitej wspólnej organizacji rynku”) (Dz. Urz. UE L 299 z 16.11.2007, str.1 z późn. zm.) oraz rozporządzeniem Komisji (WE) nr 917/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad wykonania Rozporządzenia Rady (WE) nr 797/2004 dotyczącego działań w dziedzinie pszczelarstwa (Dz. Urz. UE L 163 z 30.4.2004, str.83 z późn. zm.).

- Pierwszy program zrealizowano w latach 2004/05-2006/07 - budżet programu **11,7 mln** EUR.
- Drugi program zrealizowano w latach 2007/08-2009/10 - budżet programu **13,3 mln** EUR.
- Trzeci program realizowany w latach 2010/11-2012/13 - budżet programu **15,1 mln** EUR.

Celem programów pszczelarskich jest poprawa warunków produkcji i wprowadzania do obrotu produktów pszczelich w Polsce, który to cel - zgodnie z art. 106 rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 - jest realizowany w ramach następujących środków wsparcia:

- 1) pomoc techniczna skierowana do pszczelarzy i grup pszczelarzy,
- 2) zwalczanie warrozy,
- 3) racjonalizacja sezonowego przenoszenia uli,
- 4) środki wspierające laboratoria przeprowadzające analizy dotyczące fizyko-chemicznych właściwości miodu,
- 5) środki mające na celu wsparcie zasiedlania uli we Wspólnocie,

- 6) współpraca z wyspecjalizowanymi organami w zakresie wdrażania stosowanych programów naukowo-badawczych w dziedzinie pszczelarstwa i produktów pszczelich.

Corocznie w realizacji programów uczestniczą pszczelarze posiadający łącznie ponad 1 mln rodzin pszczelich, a głównymi pozycjami budżetowymi (65-90%) jest refundacja leków warrobójczych i refundacja zakupu pszczół. Walka z warrozą oraz refundacja zakupu pszczół - zdaniem organizacji pszczelarskich - wymagają najsilniejszego wsparcia, dlatego stanowią najwyższe pozycje budżetowe. Pomoc finansowa w ramach programów kierowana jest do branży pszczelarskiej, gdzie końcowymi odbiorcami wsparcia są głównie gospodarstwa pasieczne, posiadające weterynaryjny numer identyfikacyjny lub wpisane do rejestru prowadzonego przez powiatowego lekarza weterynarii. O refundację środków finansowych mogą się ubiegać: związki pszczelarskie, stowarzyszenia pszczelarzy, zrzeszenia pszczelarzy, grupy producentów rolnych – w zakresie działalności pszczelarskiej oraz spółdzielnie pszczelarskie. Ponadto, o refundację środków finansowych w ramach VI środka wsparcia mogą ubiegać się również jednostki badawczo-rozwojowe zajmujące się tematyką pszczelarską.

Programy pszczelarskie są opracowywane w ścisłej współpracy z organizacjami pszczelarskimi i organizacje te uczestniczą, między innymi w:

- podziale środków budżetowych programów,
- ustalaniu pozycji kwalifikujących się do refundacji w poszczególnych środkach wsparcia,
- ustalaniu procentowej refundacji kosztów.

Na skutek działań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi od roku 2010, w ramach pomocy technicznej skierowanej do pszczelarzy i grup pszczelarzy, w programie pszczelarskim przewidziano częściową refundację kosztów zakupu nowego sprzętu pszczelarskiego. Pszczelarz, który jest samoistnym lub zależnym posiadaczem gospodarstwa, którego wielkość ekonomiczna stanowi równowartość lub więcej niż 4 ESU (Europejska Jednostka Wielkości Ekonomicznej)¹, nie może korzystać ze wsparcia na zakup sprzętu pszczelarskiego. Powyższe ograniczenie wynika z przepisu zawartego w akapicie drugim artykułu 106 rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 oraz stanowiska Komisji Europejskiej przekazanego Ministerstwu Rolnictwa i Rozwoju Wsi w piśmie z dnia 19.02.2010 r., znak: C4/LL/mm (2010) S/63326.

W latach 2010/11 - 2012/13, zgodnie z *Warunkami ubiegania się o refundację kosztów poniesionych w ramach realizacji mechanizmu Wsparcie rynku produktów pszczelich*, opublikowanymi przez Agencję Rynku Rolnego, refundacji podlegają koszty:

- szkoleń, kursów i konferencji pszczelarskich (refundacja 100%);

---

¹ Mając na uwadze art. 106 rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r., pomoc może być dostępna dla pszczelarzy, którzy nie kwalifikują się do wsparcia finansowego na modernizację gospodarstw rolnych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 opracowanego, między innymi, na podstawie przepisów rozporządzenia Rady (WE) Nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)

- zakupów leków warrobójczych (refundacja 100%) – wsparcie mogą otrzymać pszczelarze bez względu na ilość posiadanych rodzin pszczelich;
- zakupu przyczep (lawet) do przewozu uli (refundacja nie więcej niż 60% ceny jednostkowej) - wsparcie mogą otrzymać pszczelarze posiadający co najmniej 50 rodzin pszczelich;
- analiz właściwości fizyko-chemicznych oraz analizy pyłkowej miodu (refundacja 100%) - wsparcie mogą otrzymać pszczelarze bez względu na ilość posiadanych rodzin pszczelich;
- zakupu matek pszczelich o znanej wartości użytkowej, pakietów oraz odkładów pszczelich z takimi matkami (refundacja nie więcej niż 70% ceny jednostkowej) – pszczelarz w danym sezonie nie może otrzymać więcej matek, pakietów lub odkładów pszczelich łącznie, niż 50% liczby posiadanych przez niego rodzin pszczelich;
- zakupu nowego sprzętu pszczelarskiego (miodarek; odstojników; pras do wyrobu węzy na własne potrzeby; stołów do odsklepiania plastrów; suszarek do suszenia obnóży pyłkowych; topiarek do wosku oraz urządzeń do kremowania miodu) (refundacja nie więcej niż 60% ceny jednostkowej) – ze wsparcia może korzystać pszczelarz, który jest posiadaczem co najmniej 20 rodzin pszczelich;
- zakupu sprzętu laboratoryjnego (refundacja nie więcej niż 60% ceny jednostkowej).

Refundacji podlegają poniesione koszty netto (bez podatku VAT).

Ponadto uprzejmie wyjaśniam, że zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 73/2009 z dnia 19 stycznia 2009 r. *ustanawiającym wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego dla rolników w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiającym określone systemy wsparcia dla rolników, zmieniającym rozporządzenia (WE) nr 1290/2005, (WE) nr 247/2006, (WE) nr 378/2007 oraz uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1782/2003* (Dz. Urz. UE L 30 z 31.1.2009, str. 16, z późn. zm.), płatności bezpośrednie przyznawane są w ramach systemów wsparcia wymienionych w Załączniku nr I do tego rozporządzenia, czyli m. in. do upraw polowych, chmielu, tytoniu, ziemniaków skrobiowych, buraków cukrowych, owoców miękkich i pomidorów kierowanych do przetwórstwa.

W ramach Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej nie stosuje się płatności bezpośrednich w sektorze pszczelarskim. Z tego też względu Polska również nie może wspierać upraw roślin miododajnych oraz produkcji pszczelarskiej w takiej formie.

Niemniej jednak, przystępując do Unii Europejskiej Polska podjęła decyzję o zastosowaniu uproszczonego systemu dopłat bezpośrednich (SAPS), o którym mowa w art. 122 przywołanego rozporządzenia Rady (WE) nr 73/2009. Pozwala on na przyznawanie pomocy zryczałtowanej do hektara upraw (płatność obszarowa), a jej stawkę oblicza się poprzez podzielenie dostępnego wsparcia (koperty finansowej) przez powierzchnię użytków rolnych spełniających normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska. System ten wspiera pośrednio sektory, które nigdy nie były objęte płatnościami bezpośrednimi w systemie standardowym, a więc również sektor pszczelarski.

Każdy rolnik utrzymujący rodziny pszczele, może otrzymać pomoc w ramach systemu wsparcia bezpośredniego, jeżeli posiada grunty wykorzystywane rolniczo.

Do otrzymania Jednolitej Płatności Obszarowej kwalifikują się grunty orne, trwałe użytki zielone, uprawy trwałe i ogródki przydomowe, oraz działki rolne obsadzone zagajnikami o krótkiej rotacji, utrzymywane w dobrej kulturze rolnej na dzień 30 czerwca 2003 r.

Mając na uwadze, iż pozostawienie rolników funkcjonujących na niektórych rynkach jedynie z podstawowym wsparciem w postaci Jednolitej Płatności Obszarowej skutkowałoby istotnym pogorszeniem ich konkurencyjności w stosunku do producentów z krajów UE-15, w Polsce stosowane są także uzupełniające krajowe płatności bezpośrednie. Jednakże to dodatkowe wsparcie z budżetu krajowego również nie może być przyznawane do sektorów, które nie są wspierane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej. Wobec powyższego, należy stwierdzić, że nie jest możliwe ustanowienie krajowej płatności uzupełniającej dedykowanej dla sektora pszczelarskiego.

Jednakże uprawy niektórych roślin miododajnych, np. gryki zwyczajnej (jako zboża), nostrzyka białego i żółtego (jako rośliny motylkowatej drobnonasiennej), są objęte krajową płatnością uzupełniającą w Sektorze I.

Ponadto, w ramach wprowadzonego w 2010 r. wsparcia specjalnego do upraw roślin strączkowych i motylkowatych drobnonasiennych, dla rolników uprawiających takie gatunki roślin jak np. koniczyna biała (która jest zaliczana do grupy roślin miododajnych) istnieje możliwość ubiegania się o przyznanie specjalnej płatności obszarowej do powierzchni upraw roślin strączkowych i motylkowatych drobnonasiennych.

Jednocześnie w kraju realizowane są działania w ramach programu PROW 2007-2013. Jednym z działań jest program rolnośrodowiskowy, którego celem jest zrównoważony rozwój obszarów wiejskich i zachowanie różnorodności biologicznej na tych terenach, w tym m.in. pszczół. W ramach tego programu rolnik, dobrowolnie przyjmując zobowiązanie rolnośrodowiskowe, wybiera spośród 9 pakietów, te które może realizować w swoim gospodarstwie o ile spełnia określone wymogi. I tak realizując Pakiet 2. Rolnictwo ekologiczne, rolnik otrzymuje płatność rolnośrodowiskową m.in. do uprawy roślin miododajnych (np. bodziszek iberyjski, chaber bławatek, dzięgiel leśny, krwawnica pospolita, mięta długolistna, pszczełnik mołdawski i wiele innych). Realizując Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie, rolnik zobowiązuje się do wytwarzania materiału siewnego m.in. uprawiając takie gatunki roślin jak: np. komonica błotna, nostrzyk biały. Wymogi pakietów wchodzących w skład programu rolnośrodowiskowego polegają min. na ograniczeniu lub zakazie stosowania nawozów azotowych i środków ochrony roślin.

W związku z powyższym, można stwierdzić, że płatności bezpośrednie oraz założenia i wymogi programu rolnośrodowiskowego są przyjazne dla utrzymywania dobrej kondycji pszczół i przyczyniają się do ochrony ich środowiska przyrodniczego.

Dodatkowo, wsparcie sektora pszczelarskiego możliwe jest również w ramach realizowanego w Polsce od 2007 r. Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 (PROW 2007 – 2013), którego strategicznym celem jest poprawa konkurencyjności sektora rolnego. Program obejmuje 23 działania skierowane do gospodarstw rolnych jak i szeroko rozumianego otoczenia rolnictwa.

Działaniem ukierunkowanym na wsparcie inwestycji związanych z działalnością rolniczą (w tym realizowanych w gospodarstwach pasiecznych) jest „Modernizacja gospodarstw rolnych”. Na jego realizację w latach 2007 – 2013 przeznaczono 8 859 888 496,82 zł², przy czym środki te podzielone zostały na poszczególne województwa i udostępnione w kolejnych latach wdrażania PROW 2007 – 2013, tak aby umożliwić dostęp do środków jak największej liczbie beneficjentów. Działanie ma na celu wsparcie modernizacji gospodarstw rolnych w celu zwiększenia ich efektywności poprzez lepsze wykorzystanie czynników produkcji, różnicowanie działalności rolniczej a także zharmonizowanie warunków produkcji rolnej z wymogami dotyczącymi ochrony środowiska naturalnego, higieny produkcji oraz warunków utrzymania zwierząt. Adresowane jest do producentów rolnych prowadzących produkcję roślinną lub zwierzęcą. O pomoc w ramach ww. działania może ubiegać się osoba fizyczna, osoba prawna, wspólnicy spółki cywilnej oraz spółka osobowa w rozumieniu kodeksu spółek handlowych, jeżeli jest posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu Kodeksu cywilnego, o powierzchni użytków rolnych co najmniej 1 ha lub nieruchomości służącej do prowadzenia produkcji w zakresie działań specjalnych produkcji rolnej w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, przy czym wielkość ekonomiczna tego gospodarstwa powinna wynosić co najmniej równowartość 4 ESU.

Pomoc udzielana w ramach ww. działania polega na refundacji części kosztów kwalifikowalnych inwestycji, przy czym maksymalna kwota pomocy nie może przekroczyć 300 000 zł na jednego beneficjenta czy gospodarstwo. Jednocześnie beneficjenci zobowiązani są do spełnienia warunków określonych w Programie w tym m.in. do osiągnięcia i zachowania celu operacji oraz prowadzenia wspieranej działalności przez okres 5 lat od dnia zawarcia umowy o przyznanie pomocy w ramach ww. działania z instytucją wdrażającą (Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa). W ramach działania wspierane są inwestycje materialne i niematerialne związane z prowadzoną produkcją rolną, a w szczególności:

- 1) budowa lub remont połączony z modernizacją budynków lub budowli służących do produkcji rolnej,
- 2) zakup lub instalacja maszyn, urządzeń, w tym sprzętu komputerowego,
- 3) zakładanie lub modernizacja sadów i plantacji wieloletnich,
- 4) zakup, instalacja, budowa lub modernizacja elementów infrastruktury technicznej wpływających bezpośrednio na warunki prowadzenia działalności rolniczej, przygotowania do sprzedaży lub sprzedaży bezpośredniej,
- 5) zakup patentów, licencji, w tym licencji na oprogramowanie.

---

² dane wg stanu na dzień 22.06.2012 r.

Szczegółowe zasady udzielania pomocy w ramach omawianego działania określone są w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 października 2007 r. *w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013* (Dz. U. Nr 193, poz. 1397 z późn. zm.).

Dotychczas odbyły się 3 nabory wniosków: w 2007 r., 2009 r. oraz w 2011 r. W ramach wszystkich naborów wpłynęło 77911 wniosków o przyznanie pomocy na kwotę 11 038 900 596,59 zł², co znacznie przekracza ww. budżet działania. Jedynie w województwie podkarpackim zapotrzebowanie na pomoc w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych” wynikające ze złożonych w styczniu 2011 r. wniosków było niższe niż przewidziana dla tego województwa pula środków. Z tego względu w tym województwie planowane jest przeprowadzenie kolejnego naboru wniosków o przyznanie pomocy w ramach tego działania.

Uprzejmie informuję, że pomoc w ramach ww. działania dostępna jest dla wszystkich producentów rolnych spełniających warunki jej przyznania. MRiRW nie dysponuje na tym etapie szczegółowymi danymi umożliwiającymi ustalenie jaka część ww. pomocy trafiła do gospodarstw pszczelarskich.

5. Odnosząc się do kwestii doraźnych działań przeciwdziałających ginięciu pszczół oraz opracowania kompleksowego i długofalowego programu zapobiegania temu zjawisku, należy w pierwszej kolejności zauważyć, że jak wskazano powyżej, przyczyny ginięcia rodzin pszczelich nie są jednoznaczne, a podjęcie konkretnych działań musi być poprzedzone zebraniem oraz analizą szeregu informacji. Biorąc pod uwagę powyższe, zgodnie z art. 57 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o *ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt* (Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342, z późn. zm.), Główny Lekarz Weterynarii opracował program mający na celu wykrycie występowania określonych czynników zakaźnych wywołujących straty w rodzinach pszczelich oraz otrzymał upoważnienie do opracowania i uzgodnienia odpowiedniego projektu rozporządzenia Rady Ministrów wdrażającego ww. program. Przedmiotowy program zakłada złożenie trzech wizyt w wybranych pasiekach woj. lubelskiego, w trakcie których po badaniach klinicznych rodzin pszczelich, między innymi zostaną pobrane przez urzędowych lekarzy weterynarii próbki do badań w kierunku dziesięciu jednostek chorobowych pszczół, szczególnie zagrażających populacji pszczoły miodnej.

Należy podkreślić, że ww. program stanowi część projektu Unii Europejskiej i Europejskiego Laboratorium Referencyjnego ds. zdrowia pszczół Anses, w którym bierze udział 17 państw członkowskich oraz podlega on współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej.

Wyniki badań przeprowadzonych w uczestniczących w programie państwach członkowskich mają posłużyć do oceny rzeczywistej śmiertelności pszczół oraz pomóc ustalić jak duży udział w tym zjawisku odgrywają badane jednostki chorobowe.

W przypadku zrealizowania założeń w/w programu w skali Europy i osiągnięcia wartościowych wyników, planowana jest kolejna edycja programu, która najprawdopodobniej będzie oparta na badaniu wpływu pestycydów i innych środków chemicznych na zdrowie rodzin pszczelich.

Podsumowując należy zauważyć, że Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi we współpracy z Głównym Lekarzem Weterynarii oraz ośrodkami badawczymi zaangażowane jest w działania mające na celu określenie skali zjawiska jakim jest masowe giniecie rodzin pszczelich na terytorium Polski oraz zidentyfikowanie przyczyn powodujących straty w pasiekach. Należy też podkreślić, że konsekwencją podejmowanych działań będzie zebranie szeregu informacji, w tym wyników badań, które po ich przeanalizowaniu także na forum Unii Europejskiej, pozwolą na podjęcie określonych działań profilaktycznych.

Z poważaniem

w/z Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
SEKRETARZ STANU

Kazimierz Plocke

Kazimierz Plocke